

The effect of puppetry class on learning and social skills of female elementary school students in Tehran

Fatemeh Naseri¹

Received Date: 24 Sep 2021

Morteza Samie Zafarghandi²

Reception Date: 29 Nov 2021

Abstract

Learning through games and dolls is one of the most important ways to learn. The aim of this study was to determine the effect of puppetry class on learning and social skills of first, second and third grade female students in the first elementary school in Tehran. The research method was quasi-experimental. The statistical population of 360 students was selected by stepwise random sampling using Morgan table and received Gersham and Elliott (1999) social skills questionnaire. Then, they were randomly replaced in two groups of 180 in the experimental and control groups. The experimental group was trained in puppetry class for 4 useful 45-minute sessions in one month, while the control group followed their daily schedule during this period and did not receive any educational intervention. After the training program, the questionnaire was administered to both groups again. Data analysis using analysis of covariance showed that attending puppetry classes had a significant effect on promoting students' learning. These results show that the puppet drama class has a positive and significant effect on social skills in the dimensions of: cooperation, assertiveness, self-control and empathy.

Keywords: Puppet drama, learning, social skills, elementary school

¹ M.Sc. Student of Curriculum Planning, Research Science Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran (Corresponding Author) (behrokh.naseri@gmail.com)

² Associate Professor of Organization For Educational Research and Planning (OERP), Tehran, Iran (mosamie41@gmail.com)

<https://dx.doi.org/10.30510/PSI.2022.315646.2654>

تأثیر کلاس نمایش عروسکی بر یادگیری و مهارت اجتماعی دانش‌آموزان دختر دوره اول ابتدایی شهر تهران

فاطمه ناصری^۱

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۷/۰۲

مرتضی سمیعی زفرقندی^۲

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۰۹/۰۸

چکیده

آموزش از طریق بازی و عروسک، یکی از روش‌های مهم برای یادگیری به شمار می‌آید. این پژوهش با هدف تعیین تأثیر کلاس نمایش عروسکی بر یادگیری و مهارت اجتماعی دانش‌آموزان دختر پایه اول و دوم و سوم، دوره اول ابتدایی، شهر تهران بود. روش تحقیق نیمه آزمایشی بود. جامعه آماری ۳۶۰ نفر از دانش‌آموز به روش نمونه‌گیری تصادفی مرحله‌ای با استفاده از جدول مورگان انتخاب شدند و پرسشنامه مهارت اجتماعی گرشام و البوت (۱۹۹۹) را دریافت نمودند. سپس به‌طور تصادفی ساده در دو گروه ۱۸۰ نفری در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش در یک ماه و طی ۴ جلسه ۴۵ دقیقه‌ای مفید در کلاس نمایش عروسکی آموزش دیدند، در حالی که گروه کنترل در طی این مدت برنامه روزانه خود را دنبال می‌کردند و هیچ‌گونه مداخله آموزشی دریافت نکردند. پس از اجرای برنامه آموزشی، مجدداً پرسشنامه بر روی هر دو گروه اجرا گردید. تحلیل داده‌ها با استفاده از تحلیل کواریانس نشان داد که شرکت در کلاس‌های نمایش عروسکی بر ارتقای یادگیری دانش‌آموزان به‌طور معناداری مؤثر بوده است. این نتایج نشان می‌دهد که کلاس نمایش عروسکی بر مهارت اجتماعی در ابعاد: همکاری، ابراز وجود، خویش‌نمایی و همدلی، تأثیر مثبت و معنا دار داشته است.

کلید واژگان: نمایش عروسکی، یادگیری، مهارت اجتماعی، دانش‌آموزان دوره اول ابتدایی

^۱ دانشجوی کارشناسی ارشد برنامه ریزی درسی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران نویسنده مسئول
(behrokh.naseri@gmail.com)

^۲ دانشیار، سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش، تهران، ایران
(mosamie41@gmail.com)

طی چند سال گذشته، روش استفاده از عروسک‌ها برای دستیابی به اهداف برنامه‌های درسی، که از رویکردهای سنتی در این زمینه فراتر رفته است، بیشتر و بیشتر تثبیت شده است. با این حال وضعیت فعلی هنوز راضی‌کننده نیست، زیرا معلمان اغلب فقط به نمایش عروسکی تمرکز می‌کنند و از جنبه‌های دیگر کار آموزشی قابل درک است که آماده‌سازی‌های نمایشی یک تجربه فوق‌العاده مهم است که در طی آن کودکان در مورد روند کار، ویژگی‌های اساسی یک نمایش درام می‌آموزند و برای عملکرد حساسیت ایجاد می‌کنند. استفاده از رویکردی که کودک محور است و با روش سنتی متفاوت است بسیار مهم است. رویکرد به دنبال مدل تئاترهای حرفه‌ای. ما از این واقعیت پیش می‌رویم که یک عروسک یک وسیله عالی برای برقراری ارتباط بین معلم و دانش‌آموز و همچنین در بین دانش‌آموزان است. عروسک به عنوان یک واسطه در ارتباطات، روابط بین فردی را بهبود می‌بخشد و فضای یک گروه را آرام می‌کند. عروسک، به عنوان یک رسانه نمادین قوی، به کودک امکان ابراز احساسات، حل و فصل اختلافات و امکان بیان دیدگاه‌های خود در مورد دنیای واقعی را در موقعیت‌های نمادین می‌دهد. عروسک‌ها به معلمان کمک می‌کنند تا کودکان را با سهولت بیشتری درک کنند، احساسات و مشکلات آن‌ها را تشخیص دهند و دستیابی سریع‌تر و جالب‌تر به اهداف برنامه درسی را امکان‌پذیر کنند. (کروشس^۳، ۲۰۱۶)

مزیت عروسک‌ها این است که به طور مثبت می‌توانند بر کودکان اثر بگذارند و به راحتی وارد دنیای کودکان شوند. به طور کلی عروسک‌ها به طور گسترده‌ای به دلیل تأثیر مفیدشان در یادگیری و رشد اجتماعی تشخیص داده شده‌اند. این پژوهش می‌تواند با معرفی شیوه‌های نو و خلاق که بازی عروسکی به عنوان یک تکنیک اصلی وارد جلسه آموزشی بشود. (رحمانی، ۱۳۸۸).

مهارت‌های اجتماعی به رفتارهای آموخته شده و مقبول جامعه اطلاق می‌شود، رفتارهایی که شخص می‌تواند با دیگران به نحوی ارتباط متقابل برقرار کند که به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی بینجامد (نوران فر، ۱۳۹۲). هر فرد برای زندگی موفق در یک جامعه، علاوه بر مهارت‌های یاد می‌کنند. مهارت‌های فردی به مهارت‌های دیگری نیاز دارد که از آن به نام مهارت‌های اجتماعی اجتماعی، مجموعه رفتارهایی است اکتسابی که از طریق مشاهده، مدل‌سازی، تمرین و بازخورد آموخته می‌شود و رفتارهای کلامی و غیرکلامی را در بر می‌گیرد و پاسخ‌های مناسب و مؤثر را در بر دارند. که بیشتر جنبه

³ Helena Korošec

تعاملی داشته و تقویت اجتماعی را به حداکثر میرسانند و براساس ویژگی ها و محیطی که فرد در آن واقع شده است، توسعه می یابند و از طریق آموزش رشد میکنند (مستعلی زاده، ۱۳۹۳). بسیاری از کودکان مهارت های اجتماعی مناسب را کسب ننموده و این امر منجر به توسعه مشکلات روانشناختی نظیر برقراری ارتباطات ناموفق با همتایان، عملکرد نامناسب تحصیلی، عدم شرکت در فعالیت های جانبی و انزوا، طرد شدن توسط همتایان، اضطراب، افسردگی و عصبانیت در دوران کودکی و سنین بالاتر خواهد (سگرین و فلورا^۴، ۲۰۱۵).

مبانی نظری

سنت نمایش ایرانی - غیر از تعزیه، که نیاز به روخوانی شبیه خوان ها از روی نسخه ی مکتوب داشته - ضرورت نگارش متن و ثبت و ضبط محتوای اجراها را منتفی دانسته است. انواع مختلف نمایش ایرانی، معمولاً بدون متن از پیش نگاشته و براساس بدیبه، حضور ذهن و قدرت به حافظه سپاری و تکرار آن طی اجراهای پیاپی بوده و انتقال آن نیز توسط شاگردی کردن و طبعاً ادامه ی همین روند ثبت نکردن میراث استاد. بنابراین امروزه آنچه از این نمایش ها به ما رسیده تنها مبتنی بر گزارش سیاحان، جهان گردان، تذکره نویسان و خاطره نگاران - یا هرکس دیگر، غیر از نویسندگان یا اجراکننده ی آن است. به همین دلیل هرگونه سندی از چگونگی متن و چندوچون اجرای نمایش های ایرانی، غنیمت به شمار می رود. اقدام به مکتوب کردن میراث معنوی و فرهنگی در کشورمان به کمتر از یک صد سال پیش بازمی گردد. نسخه ی مکتوبی از انواع نمایش ایرانی - به جز تعزیه که به دلیل دارا بودن خصیصه ی ادبی، این امکان را یافت که هم چون تذکره ها و دواوین شعری مکتوب شود - در هیچ سندی گزارش نشده است. البته متن "بقال بازی در حضور" را شاید - با اغماض - بتوان استثناء برشمرد. نخستین متن مکتوب اجرای یک نمایش عروسکی، موسوم به پهلوان کچل که در حدود ۹۰ سال پیش در ایران، به گردآوری و تحریر و اجرا در آمده است، می باشد (حبیب الله زرگر، ۱۳۹۹).

حیات نمایش عروسکی بر محور دو عنصر یاد و عامل قرار دارد: عروسک و عروسک گردان؛ عروسک را هنرمندان این رشته می سازند و عروسک گردان مسئول به نمایش درآوردن و به عبارتی زنده کردن عروسک است. عروسک گردان باید شخصیتی را خلق کند و نقش آن را از طریق عروسک به اجرا درآورد. پس، از نظر حرفه ای یک عروسک گردان باید دارای کلیه مهارت ها و تکنیک هایی باشد که یک هنرپیشه تئاتر به آن نیاز دارد. (فتحی آذر و همکاران، ۱۳۹۶)

⁴ Segrin, C., & Flora, J.

بسیاری از عروسک‌های طراحی شده برای استفاده در کلاس‌های اولیه کودکی از پارچه نمدی نرم تشکیل شده است. از رنگ‌های روشن و کف، و عبارات شاد را نمایش می‌دهد. این خصوصیات کودک را ترسیم می‌کند. و باعث می‌شود عروسک دوستانه به نظر برسد. شواهد اثر مثبت نشان داده است که عروسک‌ها یادگیری کودک خردسال را در برای بیان مفاهیم یادگیری و انتقال در کلاس را دارا هستند. عروسک‌ها فرصتی را برای بازی دراماتیک فراهم می‌کنند تا زبان رسا، بیان احساسی و توسعه اجتماعی را تسهیل کنند. (مگان‌ای روند^۵، ۲۰۱۶)

عروسک‌ها به معلمان کمک می‌کنند تا در کلاس صحبت کنند. در مطالعه توسط سایمون، ناپلور، کیوگ، مالونی و داوینینگ^۶ (۲۰۱۸)، از عروسک‌ها در دروس علوم استفاده می‌شد که عروسک‌گردان مشکلی داشت که باید حل می‌شد. چه زمانی معلمان از عروسک‌ها استفاده می‌کردند، سوالاتی قابل تأمل، که فرصت‌هایی را ایجاد می‌کند. تا بچه‌ها صحبت کنند. این مطالعه در تقابل با درس‌های متعارف علوم بود که بیشتر تحت سلطه بود. سوالات را به یاد بیاورید استفاده از عروسک‌ها معلمان را قادر می‌سازد تا در آموزش علوم خود گفتگو و گفتگو کنند. معرفی عروسک‌ها به کلاس برخی از آن‌ها را تحت تأثیر قرار داد. جنبه‌های اساسی تعلیم و تربیت آن‌ها. چندین معلم متذکر شدند که کودکان چگونه علاقه‌مند به پاسخ دادن به آن‌ها هستند. سوالات عروسک و بیان افکار آن‌ها. عروسک‌ها همچنین کودکانی را که تمایل به ماندن داشتند، مجذوب خود کردند. بسیاری از کودکانی که به طور معمول در بحث مشارکت نمی‌کنند، نقش فعالانه تری داشتند^۷ (سایمون و همکاران^۷، ۲۰۱۸)

تجربه چندین ساله من با نمایش عروسکی در تمرین تدریس بسیار مثبت بوده است، معرفی عروسک‌ها در آغاز، در حالی که دانش‌آموزان به رویکرد خلاق در آموزش عادت ندارند، ممکن است دلیل منفی باشد نگرش نسبت به این رویکرد. عروسکی که در دروس مقدماتی اولین آن‌ها را معرفی می‌کنم. اولین نفر است که من او را توصیف می‌کنم همکار و دوست و من او را در پایان ترم اول ارائه می‌دهم. من به دانش‌آموزانم می‌گویم که عروسک کلاس ما، یک شعبده‌باز است زیرا باعث می‌شود توجه دانش‌آموزان بیشتر جلب شود. عروسک کلاس در گوش من زمزمه می‌کند که چه چیزی از دانش‌آموزانم بپرسم، و گاهی اوقات

⁵ Megan E. Rounds

⁶ Simon, S., Naylor, S., Keogh, B., Maloney, J., & Downing, B

⁷ Simon, S., Naylor, S., Keogh, B., Maloney, J., & Downing, B

او(عروسک) به تنهایی برخی از مسائل مربوط به موضوع درس را برای دانش آموزان مطرح می کند.(کروگر و نوپونن^۸، ۲۰۱۹)

فعالیت عروسکی خلاق یک روش موفق برای آموزش و یادگیری است ، مناسب برای همه برنامه های درسی. این نه تنها یک روش موفقیت آمیز است ، بلکه در آموزش معاصر نیز ضروری است ، که نه تنها برای دانش تلاش می کند. بلکه برای کودکان خلاق و آرام ، پر از ایده ، آرزو و مهارت برای مشکل حل کردن خلاقیت هنری را توصیف می کند. عنصر اجتناب ناپذیر یک "تعلیم و تربیت برای بودن" جامع در مقابل آموزش برای دانستن ". بدون خلاقیت ، آموزش از تجربه جهان درونی فقیر است و به یک علم عینی صرف خلاصه می شود. مهم این است که موضوعات هنری و اساسی به هم متصل شده و مکمل یکدیگر هستند. هنری فعالیت ها امتیاز کودکان با استعداد و موفق در زمینه تحصیلی نیست. دیگر ، اما یک مزیت و کمک برای همه است. استفاده از عروسک ها (شامل بیان بصری و موسیقی) می تواند منجر به الف سهم قابل توجهی در یک سیستم آموزشی انسانی تر و با استرس کمتر در اولین سال های ادغام کودک در یک گروه. علاوه بر این ، عروسک ها تحریک می شوند تخیل و خلاقیت. این یکی از ساده ترین و موثرترین راه ها است برای حمایت از کنجکاوی کودک در مورد محیط زیست. و وقتی که همراه با هنر - کودکان همین روش ارتباطی را می پذیرند ، تا از طریق زبان هنر پاسخ دهید (ماریگوچی و همکاران^۹ ، ۲۰۱۵).

توجه داشته باشید که چگونه یک عروسک فاقد روح است. اما به عنوان یک همسال عروسکی که به عنوان "کم دانش ترین کلاس" عمل می کند به کودکانی که اعتماد به نفس ندارند نیز کمک می کند. دانش آموزان به اندازه کافی برای صحبت کردن با عروسک در مورد ایده های خود راحت ترند، صحبت با عروسکی که به اندازه آن ها نمی داند. این باعث افزایش ارتباط در کلاس می شود. (کروگر و نوپونن^{۱۰} ، ۲۰۱۹). عروسک ها در برقراری تعامل معلم و دانش آموز مفید هستند. از مفهوم "ارتباط غیرمستقیم" برای توصیف معلمی استفاده می کند که از طریق آن ها دانش آموزان را مخاطب قرار می دهد. یک عروسک معلمان خاطر نشان کردند که عروسک ها ابزاری مفید در برقراری ارتباط با کودکان و علاوه بر این بهبود ارتباط متقابل آن ها به شمار می آیند. توانایی عروسک در جذب و الهام بخشیدن به کودکان ، ارتباط و انتقال اطلاعات را آسان تر کرد. عروسک ها همچنین به برقراری ارتباط خود به خودی بین دانش آموزان کمک می کند.(ستاری و همکاران ، ۱۳۹۹)

⁸ Tarja Krögera*, Anne-Maria Nupponen

⁹ Moriguchi, Y., Sakata, Y., Ishibashi, M. & Ishikawa, Y.

¹⁰ Tarja Krögera , Anne-Maria Nupponen

عروسک نمایشی به عنوان یکی از بهترین و موفق‌ترین وسایل کمک آموزشی، با کودکان و نوجوانان ارتباط برقرار می‌کند و در رشد و خلاقیت و پرورش استعدادهای آنان نقش چشمگیری دارد باید توجه داشت که در طی زمان، عروسک از صورت نمادین به اشکال مختلف درآمده است و کاربردهای گوناگونی یافته. (پاک‌بین، ۱۳۹۴) عروسک‌ها می‌توانند بخش جدایی‌ناپذیر از محیط کلاس درس باشند. آن‌ها می‌توانند برای افزایش گفتگو تغییر رفتار نامناسب برای کلاس درس مناسب باشند.

باتوجه به مطالب مذکور این پژوهش کوششی است در پاسخگویی به این سؤال که آیا نمایش عروسکی بر یادگیری و مهارت اجتماعی دانش‌آموزان تأثیرگذار می‌باشد؟

پیشینه تحقیق

کرگورا و نوپون^{۱۱} (۲۰۱۹) در پژوهش خود با عنوان "عروسک به عنوان یک ابزار آموزشی: یک ادبیات مروری"، به این نتیجه دست یافتند که، از عروسک‌ها در آموزش استفاده شده است، اما سیستماتیک مطالعاتی که تأثیر آنها را بر یادگیری ارزیابی و ارزیابی می‌کند و مروری بر ادبیات مربوط به عروسک‌ها در آموزش انجام دادیم و پنج کاربرد بالقوه را شناسایی کردیم که در تحقیقات علمی ذکر شده است. مقالات کاربردهای بالقوه عبارتند از (۱) ایجاد ارتباط، (۲) حمایت از جو مثبت کلاس، (۳) افزایش خلاقیت، (۴) تقویت همکاری و ادغام در یک گروه، و (۵) تغییر نگرش.

رضایی و حسینی نسب (۱۳۹۶)، در پژوهش خود با عنوان "اثر بخشی نمایش عروسکی بر مهارت‌های اجتماعی و خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی شهرستان مراغه" که با روش پژوهش نیمه‌آزمایشی با استفاده از طرح پیش‌آزمون - پس‌آزمون با گروه کنترل بود دریافت که نمایش عروسکی بر میزان مهارت‌های اجتماعی (شامل همکاری، قاطعیت، خویشتن‌داری و مهارت رفتاری) کودکان پیش‌دبستانی تأثیر دارد ($P < 0/05$) همچنین بر اساس نتایج نمایش عروسکی بر خلاقیت (بسط، نوآوری، ابتکار و سیالی) کودکان پیش‌دبستانی شهرستان مراغه تأثیر دارد ($P < 0/05$).

روش تحقیق

در این پژوهش به منظور بررسی کارکرد نمایش عروسکی، و تأکید بر یادگیری و مهارت‌های اجتماعی دانش‌آموزان دختر با طرح آزمایشی بر روی دانش‌آموزان دختر دوره اول دبستان در منطقه ۲۰ تهران انجام شده است. نمونه مورد مطالعه بر روی دانش‌آموزان به

¹¹ Tarja Krögera , Anne-Maria Nupponen

صورت انفرادی و گروهی با موضوع ثابت مورد آزمایش قرار داده شده نمونه بر اساس محور سیستماتیک تعیین گردید. بررسی شد که نتیجه نمایش عروسکی بعد از آموزش به صورت انفرادی و بعد گروهی انجام شده و کودکانی که در نمایش عروسکی گروهی شرکت کردند اجتماعی تر و خلاق تر بودند و به راحتی ارتباط برقرار می‌کردند این آموزش تجربی که به صورت گروهی بوده محرک برای رشد ذهنی زبانی جسمی و اجتماعی و عاطفی کودکان فراهم می‌آورد اگر این برنامه‌ها به گونه موثری سازمان شد سازمان داده شوند می‌توانند محرومیت ناشی از کمبود های محیط خانه را جبران کند و کودک در ساختن مبنای قوی بر سهولت رشد بودی و بارور کردن استعداد کاملش یاری کند. هدف از انجام این تحقیق تاثیر نمایش عروسکی دانش آموزان بر یادگیری و مهارت های اجتماعی مورد بررسی قرار گرفته است. نمایش عروسکی چگونه می‌تواند در فرایند آموزش به کودکان کمک کند. در تحقیق حاضر به دلیل گستردگی جامعه آماری نمونه گیری به روش تصادفی-مرحله ای انجام می‌شود ابتدا یک منطقه از مناطق ۲۲ گانه، شهر تهران را در نظر گرفته، از میان دانش آموزان دختر منطقه ۲۰ آموزش و پرورش تهران، نهایت از میان ۶۰۰۰ دانش آموز پایه اول و دوم و سوم با استفاده از جدول مورگان ۳۶۰ نفر تصادفی انتخاب شده ۱۸۰ نفر در گروه کنترل و ۱۸۰ نفر دیگر در گروه آزمایش قرار گرفتند. در این پژوهش از روش نمونه گیری چند مرحله‌ای به شرح زیر انتخاب شد.

مرحله اول: از بین ۲۲ دبستان دوره اول دخترانه منطقه ۲۰، چهار مدرسه به صورت تصادفی انتخاب شد. (از هر مدرسه یک گروه ۹۰ نفره)

مرحله دوم: از بین ۶۰۰۰ نفر از دانش آموزان پایه اول و دوم و سوم، ۳۶۰ نفر به صورت تصادفی انتخاب شدند.

مرحله سوم: از بین ۳۶۰ نفر از دانش آموزان به صورت تصادفی دو گروه، ۱۸۰ نفره‌ی کنترل و آزمایش انتخاب شدند.

پس آزمون	متغیر مستقل	مرحله پیش آزمون	گروه
T ₂	X1	T ₁	گروه آزمایش
T ₂	-	T ₁	گروه کنترل

این اطلاعات لازم برای تحقیق حاضر از پرسشنامه ای که اعتبار آن مورد آزمون توسط روش آلفای کرونباخ مورد آزمون قرار گرفته بود، جمع آوری شد. این اطلاعات در محیط نرم

افزاری نسخه ۲۲ SPSS با اعمال آزمون های آماری مناسب با توجه به فرضیات تحقیق،
تجزیه و تحلیل گردید

یافته های تحقیق

		پس آزمون				پیش آزمون			
		گروه آزمایش		گروه کنترل		گروه آزمایش		گروه کنترل	
		کجی	کشیدگی	کجی	کشیدگی	کجی	کشیدگی	کجی	کشیدگی
متغیرها									
پیشرفت تحصیلی		۰.۲۸۱	-۰.۷۰۱	۰.۱۳۹	-۰.۸۹۸	۰.۱۲۹	-۰.۵۰۹	۰.۱۲۱	-۰.۸۰۳
مهارت اجتماعی بعد همکاری		۰.۲۱۴	۰.۰۵۹	۰.۹۵۸	-۰.۰۷۷۰	-۰.۰۶۴	-۰.۷۰۳	۰.۱۶۳	-۰.۸۰۲
مهارت اجتماعی بعد از ابراز وجود		-۰.۱۴۸	۱.۲۲۳	۱.۷۰۸	-۰.۶۹۵	۰.۱۸۴	-۰.۸۵۲	۰.۱۴۰	-۰.۴۵۱
مهارت اجتماعی بعد		۰.۳۸۴	۰.۳۰۳	۱.۱۹۸	-۰.۷۰۷	۰.۰۵۷	۰.۶۹۷	-۰.۰۶۹	-۰.۶۷۲

											۰
پارامترهای نرمال	میانگین	۱۵.۵	۳۲.۵۵	۲۴.۳۳	۱۸.۹۸	۱۹.۵۵	۱۵.۵	۳۲.۲۳	۲۲.۸۶	۱۹.۸۳	۱ ۸ . ۹ ۱
	انحراف استاندارد	۳.۹۸	۷.۳۲	۳.۰۲	۳.۳۱	۳.۰۶۰	۳.۱۰۹	۵.۳۸	۳.۵۵	۳.۲۳	۳ . ۴ ۵
	Min	۱۲.۵	۱۷	۱۹	۱۳	۱۳	۱۲.۵	۲۳	۱۵	۱۴	۱ ۲
	Max	۱۸.۵	۴۷	۳۰	۲۶	۲۶	۱۸.۵	۴۴	۳۰	۲۷	۲ ۵
سطح معنی داری		۰.۲۹۱	۰.۲۰	۰.۱۲۶	۰.۰۶۶	۰.۲۰۰	۰.۱۸۳	۰.۲۰۰	۰.۲۰۰	۰.۲۲۴	۰ . ۲ ۰ ۰

با توجه به جدول فوق ملاحظه می کنیم که میانگین و انحراف استاندارد متغیرهای پژوهش بررسی شده اند. در قسمت سطح معنی داری می توان به نرمال بودن داده های هر متغیر پی برد. چنانچه سطح معنی داری هر متغیر بیش از ۰.۰۵ باشد به این معنی است که داده های آن متغیر از توزیع نرمال پیروی می کنند. با دقت به سطح معنی داری متغیرها ملاحظه می شود که برای همه ی داده ها این سطح بالاتر از ۰.۰۵ بوده و در نتیجه فرض صفر درست بوده و داده ها نرمال هستند و می توانیم از آزمون های پارامتریک استفاده کنیم.

۳-۱ تحلیل استنباطی آزمون فرضیات

۱-۳-۱ فرضیه اول : کلاس نمایش عروسکی بر یادگیری دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی تأثیر مثبت دارد.

گروه	اختلاف میانگین پیش آزمون و پس آزمون	انحراف معیار	میانگین خطای استاندارد	T	سطح معناداری
آزمایش	۴	۱.۹۷	۰.۵۲	۸.۸۶	۰.۰۰۰
کنترل	۱	۱.۰۸	۰.۳۵	۲.۸۹	۰.۰۸۷

جدول ۳-۱ مقایسه میانگین های یادگیری

همان طور که مشاهده می شود در متغیر یادگیری مقدار اختلاف میانگین در گروه آزمایش ۴ می باشد که نشان می دهد یادگیری دانش آموزان در این گروه افزایش یافته است. سطح معناداری نشان می دهد که بین حالت پیش آزمون و پس آزمون در گروه آزمایش پایین تر از ۰.۰۵ بوده است. به طور کلی می توان گفت با مشاهده اختلافات معنادار در گروه آزمایش می توان دریافت که نمایش عروسکی بر یادگیری دانش آموزان موثر بوده و سطح یادگیری را افزایش می دهد.

جدول ۴-۱ آزمون لون در ارزیابی برابری واریانس های خطا

متغیر	F	df ₁	df ₂	سطح معناداری
یادگیری	۱۴.۹۰۲	۱	۳۷۸	۰.۰۰۰

همچنان که در جدول فوق دیده می شود، استفاده از آزمون لون نشان داد که واریانس خطای تغییر یادگیری در دو گروه کنترل و آزمایش در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد. به عبارت دیگر چون سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰.۰۵ است نتیجه می گیریم که فرض برابری واریانس ها قابل قبول بوده و در متغیر فوق الذکر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۵-۱ آزمون های اثرات بین آزمودنی ها

متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۱۰۹.۷۶	۱	۱۰۹.۷۶	۳۲.۰۸۳	۰.۰۰۳
درون گروهی	۹۸.۵۹۱	۳۷۸	۳.۸۶۲	-	-
کل	۲۰۸.۳۵	۳۷۹	-	-	-

با توجه به نتایج حاصل از جدول فوق و سطح معنی داری متغیر یادگیری نتیجه می گیریم بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد چون سطح معنی داری متغیر کمتر از ۰.۰۵ است که بیان می کند در این متغیر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد.

۱-۳-۲ فرضیه دوم: کلاس نمایش عروسکی بر مهارت های اجتماعی دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی تأثیر مثبت دارد.
مولفه اول: کلاس نمایش عروسکی بر همکاری دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی تأثیر مثبت دارد.

جدول ۱-۶ مقایسه میانگین های همکاری

گروه	اختلاف میانگین پیش آزمون و پس آزمون	انحراف معیار	میانگین خطای استاندارد	T	سطح معناداری
آزمایش	۹.۶۶۶	۵.۷۱۵	۰.۴۲۶	۲۲.۶۹۰	۰.۰۰۰
کنترل	۰.۳۱۶۶۷	۲.۹۴	۰.۲۱۹	۱.۴۴۱	۰.۱۵۱

همان طور که مشاهده می شود در متغیر همکاری مقدار اختلاف میانگین در گروه آزمایش ۹.۶۶ می باشد که نشان می دهد همکاری دانش آموزان در این گروه افزایش یافته است. به طور کلی می توان گفت با مشاهده اختلافات معنادار در گروه آزمایش می توان دریافت که نمایش عروسکی بر همکاری دانش آموزان موثر بوده و سطح همکاری را افزایش می دهد.

متغیر	F	df ₁	df ₂	سطح معناداری
همکاری	۱۳.۴۵	۱	۳۷۸	۰.۰۰۱

جدول ۱-۷ آزمون لون در ارزیابی برابری واریانس های خطا

همچنان که در جدول فوق دیده می شود، استفاده از آزمون لون نشان داد که واریانس خطای تغییر همکاری در دو گروه کنترل و آزمایش در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد. به عبارت دیگر چون سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰.۰۵ است نتیجه می گیریم که فرض برابری واریانس ها قابل قبول بوده و در متغیر فوق الذکر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۱-۸ آزمون های اثرات بین آزمودنی ها

متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۱۷۷.۶۳۳	۱	۱۷۷.۶۳۳	۳۰.۴۵۱	۰.۰۰۰
درون گروهی	۱۶۳.۳۳۳	۳۷۸	۵.۸۳۳	-	-
کل	۳۴۰.۹۶۷	۳۷۹	-	-	-

با توجه به نتایج حاصل از جدول فوق و سطح معنی داری متغیر همکاری نتیجه می گیریم بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد چون سطح معنی داری متغیر کمتر از ۰.۰۵ است که بیان می کند در این متغیر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد.

مولفه دوم : کلاس نمایش عروسکی بر ابراز وجود دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی
تأثیر مثبت دارد.

جدول ۱-۹ مقایسه اختلاف میانگین های ابراز وجود

گروه	اختلاف میانگین پیش آزمون و پس آزمون	انحراف معیار	میانگین خطای استاندارد	T	سطح معناداری
آزمایش	۵.۳۳	۳.۵۴	۰.۲۶۴	۲۰.۱ ۶۴	۰.۰۰۰
کنترل	۱.۴۶	۲.۵۷	۰.۱۹۲	۷.۹۸ ۷	۰.۰۵۸

همان طور که مشاهده می شود در متغیر ابراز وجود مقدار اختلاف میانگین در گروه آزمایش ۵.۳۳ می باشد که نشان می دهد ابراز وجود در این گروه افزایش یافته است. سطح معناداری نشان می دهد که بین حالت پیش آزمون و پس آزمون در گروه آزمایش پایین تر از ۰.۰۵ بوده است. به طور کلی می توان گفت با مشاهده اختلافات معنادار در گروه آزمایش می توان دریافت که نمایش عروسکی بر خویشتن داری موثر بوده و سطح ابراز وجود را افزایش می دهد.

جدول ۱-۱۰ آزمون لون در ارزیابی برابری واریانس های خطا

متغیر	F	df ₁	df ₂	سطح معناداری
-------	---	-----------------	-----------------	-----------------

۰.۰۱۲	۲۸	۱	۷.۳۰۴	ابراز وجود
-------	----	---	-------	------------

همچنان که در جدول فوق دیده می شود، استفاده از آزمون لون نشان داد که واریانس خطای تغییر ابراز وجود در دو گروه کنترل و آزمایش در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد. به عبارت دیگر چون سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰.۰۵ است نتیجه می گیریم که فرض برابری واریانس ها قابل قبول بوده و در متغیر فوق الذکر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۱-۱۱ آزمون های اثرات بین آزمودنی ها

متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۲۰۸.۰۳۳	۱	۲۰۸.۰۳۳	۲۳۶.۱۴۶	۰.۰۰۰
درون گروهی	۲۴.۶۶۷	۳۷۸	۰.۰۸۱	-	-
کل	۲۳۲.۷۰۰	۳۷۹	-	-	-

با توجه به نتایج حاصل از جدول فوق و سطح معنی داری متغیر ابراز وجود نتیجه می گیریم بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد چون سطح معنی داری متغیر کمتر از ۰.۰۵ است که بیان می کند در این متغیر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد.

مولفه سوم: کلاس نمایش عروسکی بر خویشتن داری دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی تأثیر مثبت دارد.

جدول ۱-۱۲ مقایسه اختلاف میانگین های خویشتن داری

سطح معنادار	T	میانگین خطای	انحراف معیار	اختلاف میانگین پیش آزمون و پس	گروه
-------------	---	--------------	--------------	-------------------------------	------

ری	استاندارد	آزمون	
۰.۰۰۰	۱۸.۴۲	۴.۵۵	آزمایش ۶.۲۵
۰.۰۴۵	۷.۹۱	۱.۴۲	کنترل ۰.۸۵

همان طور که مشاهده می شود در متغیر خویشتن داری مقدار اختلاف میانگین در گروه آزمایش ۶.۲۵ می باشد که نشان می دهد خویشتن داری در این گروه افزایش یافته است. سطح معناداری نشان می دهد که بین حالت پیش آزمون و پس آزمون در گروه آزمایش پایین تر از ۰.۰۵ بوده است. به طور کلی می توان گفت با مشاهده اختلافات معنادار در گروه آزمایش می توان دریافت که نمایش عروسکی بر خویشتن داری موثر بوده و سطح خویشتن داری را افزایش می دهد.

جدول ۱-۱۳ آزمون لون در ارزیابی برابری واریانس های خطا

متغیر	F	df ₁	df ₂	سطح معناداری
خویشتن داری	۱.۸۸۷	۱	۳۷۸	۰.۰۸۰

همچنان که در جدول فوق دیده می شود، استفاده از آزمون لون نشان داد که واریانس خطای تغییر خویشتن داری در دو گروه کنترل و آزمایش در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد. به عبارت دیگر چون سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰.۰۵ است نتیجه می گیریم که فرض برابری واریانس ها قابل قبول بوده و در متغیر فوق الذکر بین دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۱-۱۴ آزمون های اثرات بین آزمودنی ها

متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۲۰۲۸۰۰	۱	۲۰۲۸۰۰	۱۰۵.۱۵۶	۰.۰۰۰
درون گروهی	۲۴	۲۷۸	۱.۹۲۹	-	-
کل	۲۵۶۸۰۰	۲۷۹	-	-	-

با توجه به نتایج حاصل از جدول فوق و سطح معنی داری متغیر خویشتن داری نتیجه می گیریم در دو گروه کنترل و آزمایش بین سطوح پیش آزمون و پس آزمون تفاوت معنی دار وجود دارد چون سطح معنی داری متغیر کمتر از ۰.۰۵ است که بیان می کند در این متغیر بین دو سطح تفاوت معنی دار وجود دارد.

مولفه چهارم: کلاس نمایش عروسکی بر همدلی دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی تأثیر مثبت دارد.

جدول ۱-۱۵ مقایسه اختلاف میانگین های همدلی

گروه	اختلاف میانگین پیش آزمون و پس آزمون	انحراف معیار	میانگین خطای استاندارد	T	سطح معناداری
آزمایش	۵.۵	۴.۰۵	۰.۳۰	۱۸.۱ ۹	۰.۰۰۰
کنترل	۰.۶۳	۱.۳۶	۰.۱۰	۶.۰۲	۰.۰۳۰

همان طور که مشاهده می شود در متغیر همدلی مقدار اختلاف میانگین در گروه آزمایش ۵.۵ می باشد که نشان می دهد همدلی در این گروه افزایش یافته است. سطح معناداری نشان می دهد که بین حالت پیش آزمون و پس آزمون در گروه آزمایش پایین تر از ۰.۰۵ بوده است. به طور کلی می توان گفت با مشاهده اختلافات معنادار در گروه آزمایش می توان دریافت که نمایش عروسکی بر همدلی موثر بوده و همدلی را افزایش می دهد.

جدول ۱-۱۶ آزمون لون در ارزیابی برابری واریانس های خطا

متغیر	F	df ₁	df ₂	سطح معناداری
همدلی	۵.۵۲۲	۱	۲۷۸	۰.۰۲۶

همچنان که در جدول فوق دیده می شود، استفاده از آزمون لون نشان داد که واریانس خطای تغییر همدلی در دو گروه کنترل و آزمایش در سطح ۰/۰۵ معنادار می باشد. به عبارت دیگر چون سطح معنی داری این متغیر کمتر از ۰.۰۵ است نتیجه می گیریم که فرض برابری واریانس ها قابل قبول بوده و در متغیر فوق الذکر بین دو سطح پیش آزمون و پس آزمون دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معناداری وجود دارد.

جدول ۱-۱۷ آزمون های اثرات بین آزمودنی ها

متغیر وابسته	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معناداری
بین گروهی	۴۱۰.۷	۱	۴۱۰.۷	۸۸.۷۳۱	۰.۰۰۰
درون گروهی	۱۲۹.۶	۲۷۸	۴.۶۲۹	-	-
کل	۵۴۰.۳	۲۷۹	-	-	-

با توجه به نتایج حاصل از جدول فوق و سطح معنی داری متغیر همدلی نتیجه می گیریم بین دو سطح پیش آزمون و پس آزمون دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد چون سطح معنی داری متغیر کمتر از ۰.۰۵ است که بیان می کند در این متغیر بین دو سطح پیش آزمون و پس آزمون دو گروه کنترل و آزمایش تفاوت معنی دار وجود دارد.

جمع‌بندی و نتیجه‌گیری

نتایج به دست آمده از این پژوهش نشان داد که گروه آزمایش در مقایسه با گروه کنترل که می‌توان نتیجه گرفت دانش‌آموزانی که در کلاس نمایش عروسکی شرکت کرده‌اند دارای یادگیری بهتری و مهارت‌های اجتماعی بهتری نسبت به دانش‌آموزانی که شرکت نکرده‌اند، بوده است. یادگیری دانش‌آموزان یکی از شاخص‌های مهم در ارزیابی آموزش و پرورش است و تمام کوشش‌ها و کوشش‌های این نظام، در واقع برای جامه‌ی عمل پوشاندن به این امر است. در تبیین و تحلیل یافته‌های مربوط به تحقیق می‌توان اذعان نمود که عوامل بسیاری وجود دارد که به طور مستقیم و غیرمستقیم بر یادگیری دانش‌آموزان تأثیر غیرقابل انکاری دارد و یکی از این عوامل که از نتایج این پژوهش هم می‌توان آن را اثبات نمود، کلاس‌های هنری است. از آنجا که با توجه به بررسی‌های چرایی‌های عوامل مؤثر بر یادگیری نظر بیشتر نظریه‌پردازان توجه به هنر بود؛ فلوریدا بیان می‌دارد توجه جدی به هنر موجب هر چه لذت بخش‌تر شدن تجربه مدرسه‌ای به طور عام شده است و دانش‌آموزان شوق و رغبت بیشتری به یادگیری سایر دروس از خود نشان می‌دهند. چنانچه بخواهیم دانش‌آموزان از یادگیری بیشتری برخوردار باشند آموزش و پرورش باید توجه بیشتری به فعالیت‌های هنری را مدنظر برنامه درسی مدارس قرار دهد. (فلوریدا^{۱۲}، ۲۰۰۴)

برای پیاده‌سازی نمایش عروسکی در فرآیند یادگیری و مهارت اجتماعی در

مدارس دوره اول ابتدایی، اجرای موارد زیر از اهمیت بالایی برخوردار خواهد بود:

¹² Florida, r

۱) مشارکت جمعی در مدارس ابتدایی نیاز است تا همه کادر آموزش بتوانند یاد بگیرند در مورد استفاده از نمایش عروسکی به عنوان یک روش در مدارس ، علاوه بر معلمان ، کارکنان اداری ، مدیران ، بازرسان و متخصصان موضوعات ، باید در همان دوره های نمایشی آموزش ببینند.

۲) در نشریات آموزش و پرورش باید به موضوع نمایش عروسکی ، نمایشنامه نویسی و روش تدریس نمایش عروسکی بیشتر پرداخته شود تا در اختیار معلمان قرار گیرد که آن ها اطلاعات مورد نیاز را در زمینه نمایش عروسکی و مشتقاتش کسب کنند.

۳) انجمن نمایش عروسکی و نمایشنامه های عروسکی معاصر ، دانشگاه ها ، دانشکده های آموزشی به طور خاص ، و وزارت آموزش و پرورش باید سمینارها ، کارگاه های آموزشی یا کنفرانس هایی در مورد مزایا و روش های استفاده از اجرای نمایش عروسکی و نمایشنامه نویسی به عنوان یک روش تدریس در مدارس ابتدایی ترتیب دهد.

و از جمله محدودیت این پژوهش می توان به این مورد اشاره کرد که نتایج پژوهش حاضر قابل تعمیم به کل دانش آموزان دختر و پسر همه دوره های تحصیلی نیست ، چرا که بررسی فقط بر دانش آموزان دختر دوره اول ابتدایی شهر تهران بوده است و در صورت نیاز به تعمیم به همه دانش آموزان با احتیاط و دانش کافی این کار صورت بگیرد.

کتابنامه

الف) فارسی

حبیب‌الله زرگر، شهرام، (۱۳۹۹)، بازشناسی پهلوان کچل، کهن‌ترین نسخه مکتوب نمایش عروسکی در ایران هنر و معماری، نشریه نمایش، اردیبهشت - شماره ۲۴۸ علمی -

پژوهشی ISC

ستاری، دکتر جلال؛ ذوالفقاری، جواد؛ عابد، ندا (۱۳۹۹)، نگاهی به نمایش عروسکی، علوم اجتماعی، نشریه آزما: مهر - شماره ۱۵۱ از ۴۹ تا ۶۰

فتحی‌آذر، اسکندر؛ واحدی، شهرام؛ رسول‌زاده، سکینه (۱۳۹۶)، تأثیر نمایش عروسکی در کاهش فوبی خاص دانش‌آموزان ابتدایی شهر تبریز، روانشناسی: نشریه پژوهش‌های نوین روانشناختی: بهار ۱۳۹۶ - شماره ۴۵، علمی-پژوهشی ISC/از ۱۷۵ تا ۱۹۹

رحمانی، پریسا. (۱۳۸۸)، بررسی مقایسه‌ای دو روش قصه‌درمانی و گل‌درمانی بر اضطراب کودکان پیش‌دبستانی شهر تبریز، پایان‌نامه کارشناسی ارشد دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز.

رضایی، معصومه؛ حسینی‌نسب، سیدداود، (۱۳۹۶)، اثر بخشی نمایش عروسکی بر مهارت اجتماعی و خلاقیت در کودکان پیش‌دبستانی شهرستان مراغه، نشریه آموزش و ارزشیابی، زمستان، شماره ۴۰

مستعلی‌زاده، لیلا (۱۳۹۳)، بررسی اثربخشی نمایش عروسکی بر افزایش مهارت‌های اجتماعی کودکان پسر (۷-۱۰) سال، پایان‌نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خلخال.

نوران‌فر، سمیه (۱۳۹۲)، بررسی رابطه نقص در مهارت‌های اجتماعی با اختلالات رفتاری کودکان ۷-۱۲ ساله. پایان‌نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز.

ب) لاتین

Eisner, Elliot (1998). The Role of the Arts in Curriculum planning. Allyn and Bacon Inc.

Florida, r (2004). The rise of the creative class: And how it's transforming work, Leisure, community and every life, New York: Basic Books Ranco, m.a (2004). Creativity, Annual Review of psychology, 55,657,687.

Moriguchi, Y., Sakata, Y., Ishibashi, M. & Ishikawa, Y. (2015). Teaching others rule-use improves executive function and prefrontal activations in young children. *Frontiers in Psychology*, 6(894), 1–9

Megan E. Rounds University of Maine , (2016) , Spring 5-2016 Pulling Strings: The Effects of Puppetry on the Language and Literacy Development of a Pre-Elementary School Classroom Megan E. Rounds University of Maine/ The University of Maine DigitalCommons@Umaine <https://digitalcommons.library.umaine.edu/honors>

Korošec, H. (2012): Playing with puppets in Class – Teaching and Learning with Pleasure, in: Kroš in, L, (ed), The power of puppet, Zagreb: The UNIMA Puppets in Education, Development and Therapy Commission.

Korošec, H. (2016). Evaluating Study of Using Puppets as a Teaching Medium in Slovenian Schools. *Šk. vjesn.*, 62, 4, 495–520.

Segrin, C., & Flora, J. (2015) Poor social skills are a vulnerability factor in the development of psychosocial problems. *Human Communication Research*, 26, 489-514.

Stuart, G. W., & Sundeen, S. J. (1995). *Principles and Practice of Psychiatric Nursing*. Fifth Edition. St. Louis: Mosby.

Simon, S., Naylor, S., Keogh, B., Maloney, J., & Downing, B. (2018). Puppets Promoting Engagement and Talk in Science. *International Journal of Science Education*, 30(9), 1229–1248.

Tarja Krögera,* , Anne-Maria Nupponen(2019), Puppet as a Pedagogical Tool: A Literature Review, *Ijee* , March 2019, Volume 11, Issue 4, 393-401